

Otázka: Demografické charakteristiky obyvatelstva

Předmět: Zeměpis

Přidal(a): baru

- demografie = vědní disciplína zabývající se přirozenou obnovou populace a faktory, které tento proces ovlivňují
- na reprodukci mají vliv biologické, socioekonomické (dostatek potravin, životní podmínky, dostupnost obydlí) a psychologické faktory
- základní demografický ukazatel je přirozený přírůstek obyvatelstva

Charakteristiky demografického vývoje

- natalita (porodnost)
 - počet narozených dětí na určitém území za daný čas
 - Uvádí se v promilích
 - v rozvojových zemích je vyšší, protože mají vyšší úmrtnost
- mortalita (úmrtnost)
 - počet zemřelých na určitém území za daný čas
 - Kojenecká úmrtnost = úmrtnost v prvním roce života
 - v rozvojových zemích vyšší, kvůli špatné nebo žádné lékařské péči
- naděje na dožití
 - Střední délka života

- Předpokládaný, věk, jehož dosahují členové dané populace
- v rozvojových zemích vyšší, kvůli špatné nebo žádné lékařské péči
- přirozený přírůstek
 - přirozený přírůstek je statistický údaj udávající rozdíl mezi počtem živě narozených a počtem zemřelých v sledované populaci během určitého období
 - měří se obvykle buď jako roční přirozený přírůstek nebo v dlouhodobém měřítku obvykle deseti let
 - jestliže v populaci převažují zemřelí => vychází hodnota záporně = přirozený úbytek
 - v rozvojových zemích vyšší, protože se zlepšuje zdravotní péče, ale informovanost je slabá

Demografická revoluce

- historický proces převratné změny demografických vlastností společnosti
- Charakteristická je především poklesem hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti.
- Klesá také kojenecká úmrtnost a zvyšuje se naděje dožití
- 1. fáze = vysoká porodnost i úmrtnost (Niger, Mali, Kongo, Afghánistán)
- 2. fáze = snížení úmrtnosti, stále vysoká porodnost (zbylé státy střední Afriky, Pákistán)
- 3. fáze = úmrtnost se stabilizuje, porodnost klesá (Indie, Mexiko, Mongolsko, Kolumbie)
- 4. fáze = stabilizace porodnosti i úmrtnosti na nízké úrovni (Evropa, Severní Amerika)

Věková pyramida

- graf, který zobrazuje strukturu obyvatelstva podle věku a pohlaví
- podle tvaru této pyramidy poznáme, zda společnost stárne, či nikoli.
 - pokud ano, rodí se v ní velmi málo mladých, pyramida se má tendenci rozšiřovat směrem nahoru.
 - pokud ne, pyramida má silný základ a úzkou špičku.
- přirozená struktura – vysoké zastoupení dětí a prudký pokles počtu obyv. s věkem dává grafu tvar pyramidy – podobný tvar má graf u chudých rozvojových zemí
- ve vyspělých zemích dochází ke stárnutí populace, nejvíce lidí v produktivním věku (další

přesun do poproduktivního věku)

Demografický vývoj ve východní Asii

- Čína, Tchaj-wan, Japonsko, Severní Korea, Jižní Korea, Mongolsko
- fáze – moderní reprodukční chování
- stagnace, sobě blízké nízké máry porodnosti a úmrtnosti

Demografický vývoj v jihovýchodní Asii

- Brunej, Myanmar(dříve Barma), Kambodža, Východní Timor (někdy řazen do Oceánie), Indonésie, Laos, Malajsie, Filipíny, Singapur, Thajsko (dříve Siam), Vietnam
- fáze – pokles porodnosti, pokles úmrtnosti

Pojmy

demografie – věda, která studuje proces reprodukce lidských populací

natalita – demografický ukazatel udávající podíl narozených z určité skupiny za určité časové období

mortalita – demografický ukazatel, udávající podíl zemřelých z určité skupiny za určité časové období

kojenecká úmrtnost – podíl zemřelých dětí do jednoho roku věku

naděje na dožití při narození – střední délka života vyjadřuje počet roků, který v průměru ještě prožije osoba právě x-letá za předpokladu, že po celou dobu jejího dalšího života se nezmění řád vymírání, zjištěný úmrtnostní tabulkou, zkonstruovanou pro daný kalendářní rok nebo jiné (zpravidla delší) období

fertilita – demografický ukazatel vyjadřující průměrný počet potomků na jednu ženu (někdy zaměňováno s natalitou)